

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 22.12.1963, sp. zn. 2 Cz 114/63, ECLI:CZ:NS:1963:2.CZ.114.1963.1

Číslo: 35/1964

Právní věta:

Ak rozhodovalo o vylúčení člena výrobného družstva predstavenstvo družstva, musí byť odvolanie proti rozhodnutiu o vylúčení prejednané najprv valnou hromadou alebo členskou schôdzkou. Valná hromada, resp. členská schôdzka odvolanie len prejednáva, nerozhoduje však o ňom rozhodnutie o opravnom prostriedku je podľa zákona vyhradené nadriadenej družstevnej organizácii.

K právne účinnému zániku členstva vylúčením tu dochádza dňom, kedy rozhodnutie oprávneného orgánu nadriadenej družstevnej organizácie (tj. predstavenstva KSVD) bolo doručené členovi a nie dňom, kedy odvolanie bolo prejednané členskou schôdzkou.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 22.12.1963

Spisová značka: 2 Cz 114/63

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Družstvo výrobní

Předpisy: 53/1954 Sb. § 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobca uplatnil žalobou podanou na Okresnom súde v Žiline nárok na zaplatenie mzdy za dobu do právne účinného zániku členského pomeru vylúčením.

Ďalšou žalobou podanou na tom samom súde, uplatnil nárok na určenie právnej neúčinnosti preradenia v práci, ku ktorému došlo 1. júla 1962 a na zaplatenie platu podľa § 7 zák. č. 244/1922 Zb.

Ďalšou žalobou, podanou na tom samom súde, uplatnil potom žalobca nárok na zaplatenie prémie za dobu od 11. 5. 1962 do 10. 7. 1962 vo výške 500 Kčs.

Okresný súd v Žiline vo veci, týkajúcej sa preradenia v práci právoplatne rozhodol, že preradenie v práci je právne neúčinné a žalobcovi bol priznaný plat vo výške 1600 Kčs mesačne.

Ostatné dve veci boli spojené k spoločnému prejednaníu. Rozsudkom Okresného súdu v Žiline bolo rozhodnuté o oboch nárokoch zhora uvedených, tj. o nároku na mzdu za dobu do právne účinného zániku členstva vylúčením a na vyplatenie prémie tak, že žaloba bola zamietnutá. Pokiaľ ide o nárok na prémie, postavil sa súd na stanovisko, že žalobca nemal na prémie právny nárok, a to z toho dôvodu, že nepatrí medzi premiovaných zamestnancov; nárok na náhradu mzdy zamietol z toho dôvodu, že tento nárok bol už predmetom iného konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal žalované družstvo, aby zaplatilo žalobcovi čiastku 1378 Kčs s prísl.; ináč rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

V otázke uplatneného nároku na prémie krajský súd nerozhodoval, vzhľadom na to, že žalobca omedzil odvolanie len do tej časti rozhodnutia, ktorá sa týkala nepriznanej náhrady mzdy.

Pokiaľ ide o nárok na mzdu za dobu do právne účinného zániku členstva vylúčením, postavil sa krajský súd na stanovisko, že o tomto nároku bolo vo veci týkajúcej sa preradenia v práci rozhodnuté iba pokiaľ ide o mzdu za dobu do 1. septembra; len v tomto smere ide teda o vec právoplatne rozhodnutú.

V otázke nároku na mzdu za dobu po 1. septembri zastával krajský súd stanovisko, že o zániku členského pomeru vo výrobných družstvách rozhoduje kolektívny orgán, a to buď valné zhromaždenie alebo členská schôdza družstva. V zmysle zák. č. 53/1954 Zb. iba týmto orgánom prináleží podľa stanoviska krajského súdu rozhodovať o vylúčení členov z družstva. Pokiaľ i nadriadený krajský výbor výrobných družstiev rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu týchto orgánov, konštatuje zatiaľ len fakt, ktorý tu už je. Pretože členská schôdza rozhodovala o žalobcovom vylúčení z družstva 26. 9. 1962, došlo týmto dňom k právne účinnému zániku členstva a žalobcovi prislúcha preto mzda do 26. 9. 1962.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť predsedu Najvyššieho súdu, že toto stanovisko krajského súdu nie je v súlade so zák. č. 53/1954 Zb. v znení predpisov tento zákon pozmeňujúcich a dopĺňujúcich a so stanovami výrobných družstiev.

Odôvodnenie:

Predovšetkým treba zdôrazniť, že otázka zániku pracovného pomeru člena výrobného družstva je upravená družstevne právnymi predpismi (porov. § 6 a § 7 zák. č. 53/1954 Zb., porov. i stanovy družstiev a pracovné poriadky družstiev) a že tu ide - ako plynie zo zákona a z povahy vecí - o otázky čiste členské, o ktorých je oprávnený rozhodovať výlučne povolaný družstevný orgán (porov. smernice pléna NS Pls 2/60, uver. pod č. 27/60 Zbierky rozhodnutí čs. súdov). Do právomoci súdov neprináleží preskúmať rozhodnutie orgánov družstva o zániku členstva; súd by si o tejto otázke mohol urobiť úsudok len pokiaľ by išlo o otázku predbežnú podľa § 70 o. s. p.

V súdnej veci nešlo však o preskúmanie rozhodnutia družstevných orgánov o zániku členstva, ale len o vyvodenie právneho záveru o tom, kedy došlo k právne účinnému zániku členstva (vzhľadom k uplatnenému nároku na mzdu za dobu do právne účinného zániku členstva), a to na základe zistených skutočností, že o zániku členstva vylúčením rozhodovalo v súdnej veci predstavenstvo družstva 30. 8. 1962, odvolanie podané členom družstva do tohto rozhodnutia družstevného orgánu 13. 9. 1962 bolo prejednané členskou schôdzou 26. 9. 1962 a nadriadená družstevná organizácia rozhodla o odvolaní 8. 11. 1962.

Podľa § 4 ods. 4 zák. č. 53/1954 Zb. rozhoduje o zániku členstva, teda i o vylúčení, valná hromada, pokiaľ stanovy neurčujú ináč. Podľa stanov rozhoduje o zániku členstva i predstavenstvo družstva (čl.

21 ods. 1). Proti rozhodnutiu o vylúčení alebo o zrušení členstva môže byť podané odvolanie k nadriadenej družstevnej organizácii do 15 dní od jeho doručenia. ak rozhodlo predstavenstvo družstva, musí byť odvolanie prejednané najprv valnou hromadou alebo členskou schôdzou. V súlade s § 7 ods. 4 cit. zák. je i čl. 21 ods. 5 stanov, podľa ktorého musí byť odvolanie prejednané najprv členskou schôdzou, ak o vylúčení alebo zrušení členstva rozhodlo predstavenstvo družstva, Valná hromada, resp. členská schôdza odvolanie len prejednáva, nerozhoduje však o ňom, lebo rozhodnutie o opravnom prostriedku je podľa zákona (§ 7 ods. 4 veta druhá) vyhradené nadriadenej družstevnej organizácii.

Podľa § 7 ods. 4 posledná veta cit. zák. má v čas podané odvolanie odkladný účinok (porov. i smernice ÚSVD pre odvolacie konanie, Zbierka uznesení, smerníc a pokynov ÚSVD, por. č. 112 z 19. 6. 1958, oddiel I/5). Ak bolo teda včas podané odvolanie do rozhodnutia predstavenstva družstva o vylúčení, dochádza k právne účinnému zániku členstva vylúčením až dňom, kedy rozhodnutie oprávneného orgánu nadriadenej družstevnej organizácie (tj. predstavenstva KSVD bolo doručené členovi (porov. oddiel I/5 cit. smerníc ÚSVD, podľa ktorých rozhodnutie musí byť písomne vyhotovené a doručené odvolateľovi, družstvu a ÚSVD; porov. i smernice o dozorčej činnosti ÚSVD, podľa ktorých dochádza k zániku členstva až dňom doručenia rozhodnutia nadriadeného orgánu o odvolaní do rozhodnutia predstavenstva družstva o vylúčení, a to i v tom prípade, že nadriadená družstevná organizácia potvrdzuje rozhodnutie predstavenstva družstva). Rozhodujúcim dňom pre zánik členstva je teda deň doručenia rozhodnutia nadriadenej družstevnej organizácii o odvolaní do rozhodnutia predstavenstva družstva o vylúčení a nie deň, kedy odvolanie bolo prejednané členskou schôdzou.

Prislúchala teda žalobcovi mzda (tj. odmena za jeho prácu zodpovedajúca jeho primeranému zárobku) za dobu do právne účinného zániku členstva vylúčením, tj. do dňa doručenia rozhodnutia nadriadenej družstevnej organizácie o odvolaní do rozhodnutia predstavenstva družstva o vylúčení žalobcu - ovšem za predpokladu, že boli splnené podmienky nároku na mzdu podľa § 7 zák. č. 244/1922 Zb., ktorého ustanovenia je treba použiť analogicky i v prípade pracovného pomeru člena výrobného družstva (porov. smernice pléna Najvyššieho súdu Pls 2/60, uver. pod č. 27/1960 Zbierky rozhodnutí čs. súdov).

Pokiaľ teda krajský súd priznal žalobcovi nárok na mzdu iba za dobu do 26. 9. 1962, tj. do dňa prejednávania odvolania členskou schôdzou žalovaného družstva a pokiaľ žalobcovi z tohto titulu priznal len jeho základnú mzdu a nie odmenu za jeho prácu zodpovedajúcu jeho priemernému zárobku, porušil zákon v ustanovení § 7 ods. 4 zák. č. 53/1954 Zb. v znení predpisov zákon tento pozmeňujúcich a doplňujúcich a § 7 zák. č. 224/1922 Zb.

Svojím rozhodnutím porušil z uvedených dôvodov zákon i súd prvého stupňa, pokiaľ zamietol nárok žalobcov na zaplatenie mzdy za dobu do právne účinného zániku členského pomeru žalobcu v žalovanom družstve vylúčením.